

15e. Programa

Tema: La Setmana Santa: Entre processons i vacances

*Tertulians al plató:

- Angel Acosta Martin
- Jordi Sorolla Duran
- Cinta Fontanet.

*Entrevistador

-Josep Bayerri

*Realització:

- Carles Ferrando
- Marcos Llambrich,

Gravació: dijous dia 14 de març de 2013 (17.15 h.)

Emissió en diferit: dissabte 23 de març, 16 h i 21 h; diumenge 24, 12.30 h

GUIO DEL PROGRAMA DEL 23 DE MARÇ (GRAVACIÓ EL 14.03)

Hola, Ben trobats de nou

La Setmana Santa, és un parèntesi en la vida quotidiana, que al nostre país per a molts és sinònim d'esbarjo, excursions i viatges i per a altres temps de processons i timbals en desfilades populars. El contrapunt és que l'assistència als oficis religiosos, és molt minsa. Jo acostumo a passar per la catedral als oficis de dimecres i dijous i no ho faig per raons estrictament religioses sinó per la magnificència que comporta el ritual litúrgic. Fa pena la poca gent que hi va.

Els temps canvien i també els comportaments col·lectius. Fa mig segle dijous i divendres eren dies de cànctics agònics, desfilades marcial, silenci i mil prohibicions (circular els vehicles particulars, estendre roba als balcons, escoltar musica profana a la radio, funcionar els cinemes o les discoteques) i obligacions encobertes (fer desdjun i abstinència de carn, vestir de fosc, visitar les esglésies la vesprada del dijous sant les dones amb mantellina, anar o fer-se veure contemplant les processons i els oficis litúrgics, baixar la intensitat lumínica dels aparadors). La "Setmana Santa" era una expressió col·lectiva per als creients convençuts i els molts que aparentaven ser-ho a l'Espanya grisa del nacionalcatolicisme imperant. Ara tot i que continua oferint-se un programa d'activitats relacionades amb el fet religiós, aquest es presenta com a reclam per aconseguir la major presència i participació de la gent, siguin fidels o desafectes. A Tortosa, l'Agrupació de Confraries fa en aquest sentit una tasca molt meritòria tant durant la Setmana Santa, com la resta de l'any.

La processó tortosina del diumenge de Rams té els seus orígens a principis del segle XIX després de la guerra del francès. Es la fusió d'altres desfilades litúrgiques que se celebraven dijous i divendres sant a càrrec de les confraries. En cap cas, però, tenien la tradició ni la importància de les processos espanyoles ni l'excepcional qualitat de la imaginaria religiosa castellana, andalusa o murciana del període barroc. A meitats de segle

s'encarregarien els grups escultòrics commemoratius del "Via Crucis" ("els misteris") a l'estil andalús. Foren tallats entre 1850 i 1860, un total de deu. Tots, però, es varen perdre arran els fets revolucionaris de l'estiu de 1936 en incendiar-se les esglésies del carrer Moncada on estaven instal·lats (Sant Antoni, els Dolors i Sant Josep, principalment).

En acabar la guerra es va restaurar la processó i es tornaren a encarregar grups escultòrics. Fins el total dels 11 que es crearen fins el 1958 a càrrec dels escultors Carles Riba Garcia, Inocencio Soriano Montagut, Claudio Rius Garrich, Lluís Cauzaras Tarazona, Enric Monjo Garriga i la reproducció del Crist de la Puríssima que feren els germans Aixendri. Aquí es va acabar momentàniament el procés de creació de nous "misteris" fins que més de quaranta anys després Angel Acosta Martín va emprendre la realització dels dos darrers grups: "La Mare de Déu de les angoixes" i "el Despullament" encara inacabat. Actualment a la processó hi desfilen 13 "misteris"

L'any 1980 es creava l'Agrupació de Confraries de la setmana santa tortosina que el 2009, a més d'organitzar les processons i altres actes de la setmana, es feu càrrec d'atendre i gestionar el Museu i Centre d'Interpretació de la Setmana Santa tortosina, obert a la reconstruïda església de Sant Antoni al carrer Moncada.

De tot això en parlarem amb tres convidats

El primer, per ser el més gran és Angel Acosta Martín. Va néixer a Puerto de la Cruz, a l'illa de Tenerife, fa 90 anys. Quan tenia 25 anys es trasllada a la península per realitzar estudis d'escultura a l'Acadèmia de Sant Jordi, una de les més prestigioses d'Europa. S'instal·la a viure a Tortosa, on obri el seu taller d'escultura i on ha residit sempre malgrat les seves relacions amb Tenerife han estat constants, fins al punt que l'any 1954 fou nomenat Fill Predilecte de la ciutat on hi ha una plaça amb el seu nom i un monument a la seva persona. Autor de gran nombre d'obres escultòriques majoritàriament de caràcter religiós. Pel que aquí ens afecta és autor de dos dels misteris de la processó de la Setmana Santa Tortosina: La mare de deu de les angoixes i el Despullament, encara inacabada. Fou nomenat confrare d'honor.

- Hola Angel. Bienvenido. Para empezar explicanos como fué que te instalastes en Tortosa?.
- Como era la ciudad en aquellos años y como recuerdas la procesion de Semana Santa.
- Hablanos de tu relacion con la cofradia de la Purisima Sangre de la que eres el cofrade mayor honorario
- Tambien explicanos como fue el paso del Despullament el ultimo que has realizado

La segona convidada es Cinta Fontanet, nascuda a Tortosa fa 42 anys. Va anar al parvulari del convent de la Puríssima, després a la Consolació a l'IES de l'Ebre fins obtenir la llicenciatura en Administració i Direcció d'Empreses per la UOC. Actualment treballa al gabinet de l'alcaldia de l'ajuntament de Tortosa. Com no podis ser menys pertany a la Confraria del Sant Crist de la Puríssima i és de la Junta des de fa 12 anys. L'any passat fou elegida presidenta de l'Agrupació de Confraries de la Setmana Santa tortosina

- Fa gairebé 40 anys vas anar al parvulari de la Puríssima i ara pertanys a la Confraria. És el teu barri?
- Tu pertanys a la Confraria del Sant Crist de la Puríssima fundada el 1659. És la més antiga?
- Com va ser que et vas involucrar amb l'organització de la processó i la Setmana Santa tortosina?
- Una dona presidenta de l'Agrupació de Confraries es un fet poc usual. No?

Jordi Sorolla Durant, tortosí de 48 anys. Es molt conegut a la ciutat per regentar un negoci d'alimentació al mercat, amb especial referència al bacallà. Des de la infància forma part de la Confraria de "Nazarenos de la Pasión" creada els anys 40 pels Hermanos de La Salle.

- Jordi. Jo recordo la figura de ton pare a la processó. Era inconfusible: alt, amb un caminar compassat i els darrers anys ja carregar d'espatlla. Fins poc abans de deixar-nos va sortir amb el seu hàbil. Quans anys tenia?.
- Després heu continuat la nissaga dels Sorolles. Ton germà Paco, tu, i ja la següent generació. Fent broma, és un vici això de la processó?.
- La vostra es la confraria que abans s'anomenava dels "Hermanos" perquè estava vinculada al col·legi de La Salle, no?

(Les preguntes son solament indicatives. Del col·loqui sortiran aquestes o unes altres. Jo però les tinc preparades perquè no es quedi en blanc)

Ara ja estan fetes les presentacions podem parlar tots de tot. Ha arribat l'hora del col·loqui.

- Permeteu-me que tingui un record personal cap una persona entranyable, Armando Fernandez. D'origen malagueny però tortosí de soca arrel casat amb Carme Otero, tia del recentment traspasat Pepe Otero. Home d'ideologia socialista, era un entusiasta de la processó de Setmana Santa i a ell es deu l'hàbit de color roig de la confraria dels botiguers. Armando, Juanito Grau, el senyor Pepito Anguera i la seva dona Encarna Vallès que tenia cura dels hàbits, el teu pare el senyor Paco. Ajudeu-me a recuperar la seva memòria i el seu nom i el que us hagin comptat d'ells.

(us demano pregunteu als vostres coneguts per explicar alguna cosa i entre tots fem historia)

- Algunes confraries estan vinculades a les parròquies tortosines: Remolins, Ferreries, Jesús....
- Abans en canvi estaven relacionades amb els oficis ara sembla que ja no. Explica'ns com funcionen les confraries de la Setmana Santa
- Hem parlat de dues confraries. Quines son les darreres. Les més modernes?
- Cap a finals dels anys setanta la processó va tenir una davallada molt forta i alguns pensaven que acabaria per pedres. Aleshores a meitats dels vuitanta va haver una nova generació que li va donar una gran empena

- A més de la processó de diumenge de Rams hi ha la del dijous, aquesta la més moderna, i la del divendres que potser es la més antiga de totes. També participeu en la seva organització?
- Ara sembla que va cada any hi ha més participació i presència a les processons en general i a la del diumenge en especial. Com ho valoreu?

(novament caldria que expliqueu la vostra experiència de fa trenta anys)

- Parlem del centre d'interpretació de la Setmana Santa. Com fou la iniciativa?
- Ha quedat un edifici fantàstic
- De qui depèn i qui es fa càrrec de les despeses?
- Els membres de l'agrupació ateneu les visites i vigileu el lloc?
- Tenia algun projecte de dinamització per a escoles o gent en general?
- Hi ha molts visitants. De la ciutat o forasters?

Acabem ja. Amigues i amics, hem parlat de la processó i de la Setmana Santa que avui comença; de la il·lusió i el treball entusiasta dels seus organitzadors, de la participació, de la importància monumental i artística per a la ciutat de Tortosa. D'aquí a 15 dies tornarem.